

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра права та публічного адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Черних Є.М.

« 28 » 08 20 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКЗП 2.1.2 ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Право
(назва)

Спеціальність 081 Право
(код та найменування спеціальності)

Спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

Факультет економіко-правовий
(назва факультету)

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма

Правові засади та інституційні механізми запобігання та протидії корупції

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти ОПП «Право»

Спеціальності 081 Право

Розробник: д.н. держ. упр., професор кафедри права та публічного адміністрування Філіпенко Т.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри права та публічного адміністрування

МДУ к.ю.н., доцент, доцент кафедри права та публічного адміністрування Черних Є.М.

«28» 08 2020 року

©Філіпенко Т.В., 2020 рік

©МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>08 Право</u>	Вибіркова	
Модулів – 2	Напрямок підготовки: <u>081</u> <u>Право</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: тези, реферат, презентація.		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання - 2: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітній рівень/освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Магістр</u>	16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60	78
		Вид контролю	
	Залік		

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить %:
 для денної форми навчання – 50%
 для заочної форми навчання – 15%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування системи знань та вмінь щодо феномену корупції як економічного, політичного, правового та культурного явища, його природи, соціальної бази виникнення та поширення, а також створення дієвих механізмів запобігання та протидії корупції як умови формування соціально орієнтованої правової держави і громадянського суспільства.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясування основних понять у сфері запобігання та протидії корупції;
- вивчення сучасного антикорупційного законодавства;
- характеристика суб'єктів та видів відповідальності за корупційні правопорушення;
- застосування норм антикорупційного законодавства в практичній діяльності.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Правові засади та інституційні механізми запобігання та протидії корупції» належить до вибіркових навчальних дисциплін професійної підготовки освітньо-професійної програми Право спеціальності 081 Право освітнього рівня «Магістр».

Передумови для вивчення дисципліни вивчення дисципліни «Правові засади та інституційні механізми запобігання та протидії корупції» відбувається після засвоєння таких навчальних дисциплін, як: «Захист прав за національним та європейським правом»; «Проблеми міжнародного приватного та публічного права»; «Теорія та практика застосування кримінального та кримінально-процесуального законодавства»; «Проблеми конституційного права та процесу».

Результати навчання:

Знати:

РН 1. Природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання;

РН 2. Сучасну систему цивілізаційних цінностей та співвідносити її з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;

РН 7. Складні правові проблеми, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;

Вміти:

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки;

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи;

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів;

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Програма складається з двох змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції.

Змістовий модуль 2. Механізми запобігання та протидії корупції.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3. кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції

Поняття та причини виникнення та види корупції. Вплив історичних та культурних традицій на ріст корупції. Правовий механізм запобігання та протидії корупції в Україні. Основні підходи до розуміння поняття «корупція»: у міжнародних актах і національному законодавстві. Формування та реалізація антикорупційної політики. Антикорупційна стратегія: механізм реалізації та оцінка результатів.

Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції. Механізми протидії корупції на міжнародному рівні. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання корупції.

Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції

Види суб'єктів запобігання та протидії корупції. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. Організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції. Статус та правова регламентація діяльності Національного антикорупційного бюро України. Повноваження Генеральної прокуратури України щодо запобігання та протидії корупції. Повноваження Національної поліції щодо запобігання та протидії корупції. Роль органів державної влади та місцевого самоврядування у запобіганні та протидії корупції. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.

Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних

службовців

Призначення обмежень і заборон в антикорупційному законодавстві. Обмеження щодо вступу на посаду. Перелік посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків. Порядок проведення спеціальної перевірки.

Обмеження і заборони під час перебування на посаді. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження спільної роботи близьких осіб. Обмеження після завершення служби.

Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на державній службі

Поняття та види конфлікту інтересів на державній службі. Розмежування конфлікту інтересів і зловживання повноваженнями. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів. Шляхи врегулювання конфлікту інтересів. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.

Правила етичної поведінки та стандарти доброчесності. Правове регулювання правил етичної поведінки публічних службовців як засіб запобігання корупції.

Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців

Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні. Суб'єкти декларування. Типи декларацій: щорічна декларація, декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, декларація суб'єкта декларування, який є особою, що претендує на зайняття посад, тощо. Інформація, що зазначається в деклараціях та правила їх заповнення. Особливості роботи системи електронного декларування, підтримка комунікації з декларантами. Облік та оприлюднення декларацій. Види контролю декларацій. Повна перевірка декларацій. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю. Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

Тема 6. Захист викривачів корупції

Поняття «викривач», впровадження інституту викривачів в Україні. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача. Принципи захисту викривачів корупції. Права та гарантії викривачів корупції. Захист трудових прав викривача. Право викривача на конфіденційність та

анонімність. Право викривача на отримання інформації. Право викривача на винагороду. Юридичну відповідальність викривача. Повноваження уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів. Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів корупції

Тема 7. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства

Поняття корупційного правопорушення. Протоколи про вчинення корупційних правопорушень та порядок їх оформлення. Строки розгляду корупційних правопорушень та особливості накладення адміністративних стягнень. Види відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення. Цивільно-правова відповідальність за корупційні правопорушення. Дисциплінарна відповідальність за корупційні правопорушення. Наслідки судових рішень в справах про корупційні правопорушення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	Пр	Інд	С.р		Л	Пр	Інд.	С.р
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції										
Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції	12	2	2		8	12	1	1		10
Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції	12	2	2		8	12	1	1		10
Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців	12	2	2		8	12	1			11
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6		24	36	3	2		31

Змістовий модуль 2. Механізми запобігання та протидії корупції										
Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів добросовісності на державній службі	12	2	2		8	12	1	1		10
Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців	14	2	2		10	14	1	1		12
Тема 6. Захист викривачів корупції	12	2	2		8	12	1			11
Тема 7. Відповідальність за порушення антикорупційног о законодавства	14	4	2		8	14	2			12
Разом за змістовим модулем 2	52	10	8		34	52	5	2		45
Модуль 2										
ІНДЗ	2			2		2			2	
Усього годин	90	16	14	2	58	90	8	4	2	76

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції			
1	Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції	2	1
2	Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії	2	1

	корупції		
3	Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців	2	
4	Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на державній службі	2	1
5	Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців	2	1
6	Тема 6. Захист викривачів корупції	2	
7	Тема 7. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства	2	
	Разом	14	4

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота передбачає необхідність самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного мислення. Опрацьовуючи самостійно матеріал студентам бажано використовувати джерела, що запропоновані в списку рекомендованої літератури. Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є усне або письмове опитування та перевірка правильності виконання навчальних завдань під час індивідуально-консультаційної роботи викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції			
1	Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції	8	10
2	Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції	8	10
3	Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців	8	11
Змістовий модуль 2. Механізми запобігання та протидії корупції			
4	Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на	8	10

	державній службі		
5	Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців	10	12
6	Тема 6. Захист викривачів корупції	8	11
7	Тема 8. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства	8	12
Разом		58	76

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота передбачає пошук та опрацювання студентами рекомендованої літератури, підготовку рефератів та тез доповідей до засідань круглого столу, конференцій, форуму, тощо.

Мета наукової роботи студента: напрацювання самостійних творчих навичок з підготовки письмової роботи, яка представляє собою загальний огляд (аналіз) наукових публікацій та розгорнуте і аргументоване викладення власного погляду студента, з можливістю критичного підходу до деяких наукових теоретичних підходів за визначеною темою наукового дослідження.

Вимоги до змісту індивідуальної наукової роботи:

- структура роботи складається з плану, вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних наукових та нормативних джерел;
- вступ має містити загальний аналіз актуальності проблематики теми дослідження;
- основний зміст роботи повинен містити детальний аналіз проблематики визначеної теми наукової роботи з оглядом наукових підходів та власних аргументованих ідей до вирішення проблеми, можливий аналіз нормативного матеріалу та матеріалів юридичної практики;
- загальні висновки по роботі – коротке викладення чітко сформульованих ідей і належно обґрунтованих пропозицій основної частини, які мають науково-практичне значення і є самостійним здобутком студента;
- посилання на використані джерела.

Оформлення роботи:

- загальний обсяг всієї роботи не має перевищувати 15 друкованих сторінок (5 сторінок для тез доповідей);
- поля: верхнє, нижнє – 2 см, зліва - 2,5 см, справа –1,5 см;
- шрифт - 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;
- нумерація сторінок у верхньому правому куті;
- посилання на використані джерела в кінці тексту.

Оцінювання: рівень аналізу наукових (нормативних) джерел, повнота розкриття теми, послідовність і правильність аргументації власних думок, якість оформлення та презентації, тощо.

Тематика індивідуальної наукової роботи затверджується викладачем.

Перелік тем для індивідуального завдання

1. Система заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні.
2. Системи обмежень та заборон як важливий чинник запобігання та протидії корупції в Україні.
3. Правила етичної поведінки осіб уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування.
4. Фінансовий контроль у контексті спрямованих на запобігання та протидію корупції заходів.
5. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів як механізм запобігання та протидії корупції в Україні.
6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
7. Перелік та характеристика корупційних кримінальних правопорушень .
8. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
9. Порядок відшкодування матеріальних збитків, завданих вчиненими корупційними та пов'язаними з корупцією правопорушень.
10. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення.
11. Кримінальна відповідальність за одержання неправомірної вигоди, прийняття обіцянки (пропозиції) отримання неправомірної вигоди.
12. Розмежування правопорушень щодо порушення правил фінансового контролю та декларування недостовірної інформації.
13. Незаконні акти та правочини у розумінні антикорупційного законодавства.
14. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення
15. Порівняльно-правова характеристика корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення
16. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією та відповідальність за їх вчинення
17. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
18. Дисциплінарна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
19. Цивільно-правова відповідальність за порушення антикорупційного законодавства.
20. Організаційно-правові проблеми реалізації положень антикорупційного законодавства.
21. Проблеми кваліфікації діянь у якості корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.
22. Завдання та мета стратегії і тактики боротьби з корупцією.

23. Шляхи удосконалення державного механізму запобігання та протидії корупції.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни використовуються інформаційний та проблемний методи навчання:

- лекції, семінари, підготовка доповідей, самостійна робота студентів;
- консультація викладача з питань підготовки до семінарських занять, виконання ІНДЗ за змістом тем;
- індивідуальна співбесіда за програмовим змістом дисципліни, перевірка завдань для самостійної роботи студента визначених у семінарських заняттях з метою підвищення рейтингу успішності студента.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять: робота на семінарських заняттях - 35 балів; самостійна робота – 35 балів; модульні контрольні роботи – 10 балів; реферат – 20 балів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.

Критерії оцінювання усної відповіді студента на семінарському занятті:

Робота студента на семінарському занятті оцінюється за 5-ти бальною системою:

5 балів – вичерпна і глибока відповідь на питання семінарського заняття. Студент виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на всі питання викладача та одногрупників. Студент успішно виконав практичне завдання.

4 бали – студент виявляє достатньо повне знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану викладачем у плані семінарського заняття. Дає відповіді на запитання викладача та одногрупників. Часто звертається до конспекту. Студент виконав практичне завдання.

3 бали – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Під час відповіді прикутий

до конспекту, без допомоги якого матеріалом володіє не достатньо, припускається помилок. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх. Студент виконав практичне завдання.

0 балів – студент не засвоїв програмний матеріал. Відсутнє розуміння основної термінології. На запитання викладача та студентів відповісти не може. Відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання. Практичне завдання не виконано.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота студента включає 2-4 завдання з кожної теми дисципліни, які оформлюються у вигляді письмової відповіді, тематичних кросвордів, відеофільмів, презентацій тощо.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання самостійної роботи протягом семестру – 35 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю

1. Письмові завдання:

- **5 балів – відмінно** – якщо студент відповів на всі питання та його відповідь містить повне, розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу; правильно сформульовані відповідні тлумачення; містить порядок з теоретичним матеріалом фактичні дані, тощо; матеріал викладений логічно і грамотно.

- **4 бали - добре** – якщо студент відповів на всі запитання, однак відповідь на кожне з питань має такі недоліки: є неповною, є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, назв та сутності, нечіткі характеристики відповідних явищ; не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, викладена з порушенням логіки подання матеріалу.

- **3 бали - задовільно** – якщо студент відповів на поставлені запитання, проте відповідь є неправильною або частково розкриває питання, які свідчать про поверхове знання матеріалу у студента, або незнання основних положень тем модулю.

- **0 балів – «0» незадовільно** - якщо студент відповів на поставлені запитання, проте відповідь є неправильною або частково розкриває питання, допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, незнання основних положень тем модулю.

2. У вигляді тестових завдань:

9-10 балів – «5» відмінно;

7-8 балів – «4» добре;

5-6 балів – «3» задовільно;

0-4 балів – «0» незадовільно.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

Оцінка ІНДЗ (реферату) здійснюється з урахуванням відповідності вимогам щодо змісту та оформленню. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за підготовку реферату не може перевищувати загалом 20 балів.

- 5 балів – належне оформлення реферативного повідомлення;
- 5 балів – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);
- 5 балів – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;
- 5 балів – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач повинен аргументовано мотивувати.

12. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, тестування, оцінка за реферат, оцінка за самостійну роботу, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, модульна контрольна робота, залік.

Контрольні питання з дисципліни

1. Історичні передумови виникнення корупції.
2. Сутність та види корупції.
3. Причини виникнення корупції.
4. Поняття, сутність та значення Антикорупційної стратегії України.
5. Поняття категорії «корупція».
6. Об'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
7. Суб'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
8. Основні методи та заходи запобігання корупції.
9. Поняття корупції у міжнародних та вітчизняних нормативних актах.
10. Наукові підходи до визначення поняття корупція.
11. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами влади у сфері запобігання корупції.
12. Характеристика суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції
13. Організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції
14. Організація діяльності Національного антикорупційного бюро України
15. Повноваження Генеральної прокуратури щодо запобігання та протидії корупції
16. Антикорупційне законодавство України.
17. Системи обмежень та заборон як важливий чинник запобігання та протидії корупції в Україні.
18. Правила етичної поведінки осіб уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування.
19. Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні.

20. Суб'єкти декларування.
21. Типи декларацій.
22. Види контролю декларацій.
23. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування.
24. Особливості роботи системи електронного декларування.
25. Інформація, що зазначається в деклараціях та правила їх заповнення.
26. Облік та оприлюднення декларацій.
27. Характеристика суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення
28. Корупційні ризики у сфері публічної влади
29. Члени виборчих комісій як суб'єкти відповідальності за антикорупційним законодавством
30. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища
31. Антикорупційна експертиза як механізм запобігання та протидії корупції
32. Спеціальна перевірка як захід запобігання корупції.
33. Адміністративні корупційні правопорушення та корупційні злочини: поняття та критерії розмежування.
34. Види адміністративних корупційних правопорушень.
35. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.
36. Адміністративна відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.
37. Кримінальна відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.
38. Розмежування понять корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення.
39. Розмежування правопорушень щодо порушення правил фінансового контролю та декларування недостовірної інформації.
40. Незаконні акти та правочини у розумінні антикорупційного законодавства.
41. Поняття та критерії розмежування адміністративних корупційних правопорушень та корупційних злочинів.
42. Роль та місце учасників провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення.
43. Характеристика стадій провадження в справах про адміністративні корупційні правопорушення.
44. Протоколи про вчинення корупційних правопорушень та порядок їх оформлення.
45. Строки розгляду корупційних правопорушень.
46. Особливість накладення адміністративних стягнень за корупційні правопорушення.
47. Резонансні адміністративні та/або кримінальні провадження у справах про корупційні правопорушення (злочини).
48. Наслідки судових рішень в справах про корупційні правопорушення.

49. Проблеми кваліфікації діянь у якості корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.
50. Механізми протидії корупції на міжнародному рівні
51. Міжнародне співробітництво в сфері запобігання та протидії корупції
52. Особливості антикорупційної діяльності у деяких закордонних країнах
53. Особливості законодавчого забезпечення антикорупційної діяльності у деяких іноземних державах
54. Конвенція ООН проти корупції (2003 р).
55. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» (1996 р.)
56. Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» (1996 р.)

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Семінарські заняття та самостійна робота										ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1			МКР № 1	Змістовий модуль № 2				МКР № 2	СР		
T1	T2	T3		T4	T5	T6	T7				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	35	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Персональні комп'ютери з програмним забезпеченням MS Word, MS Excel, Pover Point.

Дистанційний курс: Філіпенко Т.В. Правові засади та інституаційні механізми запобігання та протидії корупції: навчально-методичні матеріали для дистанційного навчання на навчальному порталі Moodle. Маріуполь. МДУ. 2021 на платформі Moodle MDU/

15. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

1. Акт проголошення незалежності України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
2. Декларація про державний суверенітет України. *Відомості Верховної Ради України*. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Загальна декларація прав людини : міжнародний документ прийнятий і проголошений резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 89.
4. Конституція України: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.12.1996]. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141.
5. Конвенція ООН проти корупції : Міжнародний документ від 31.10.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 49. Ст. 2048.
6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією : Міжнародний документ від 27.01.1999 № ETS 173. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 47-48. Ст. 2028.
7. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
8. Про Національну раду з питань антикорупційної політики : Указ Президента України від 14.10.2014 № 808/2014. *Офіційний вісник України*. 2014. № 84. Ст. 7.
9. Про затвердження положення про Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 04 грудня 2013 р. № 949. *Офіційний вісник України*. 2014. № 4. Ст. 21
10. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів від 25.03.2015 № 171. *Офіційний вісник України*. 2015. № 28. Ст. 115
11. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2011. № 32. Ст. 314.
13. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 50-51.

Ст. 2057.

14. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

15. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. *Офіційний вісник України*. 2016. № 74. Ст. 51.

16. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи : Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 № 383/5. *Офіційний вісник України*. 2015. № 24. Ст. 443.

17. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 № 39/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 6. Ст. 63.

18. Про звернення громадян : Закон України від 2.10.1996 № 393/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256 (зі змінами та доповненнями).

19. Про інформацію : Закон України від 2.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650 (зі змінами та доповненнями).

20. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 58-VIII // *Голос України*. 2015. № 142(6146).

21. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051

22. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.

23. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 13.

Базові:

24. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018 252 с.

25. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін. / за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2019. 296 с.

26. Литвиненко В.І. Антикорупційне право : навч. посіб. / В.І. Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М. Лісовський. К.: Кондора, 2019. 240 с.

27. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакішієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. 40 с.

Допоміжні:

28. В. Валле. Корупція: роздуми після Майдану. К. : Дух і літера, 2015. 280 с.

29. Гвоздецький В. Д. Проблеми рецепції антикорупційних механізмів розвинених країн у вітчизняну практику. *Міліція України*. 2012 . № 1/2. С. 21-24.

30. Жуков Р.Б. Співробітник органів внутрішніх справ як суб'єкт відповідальності за корупційні правопорушення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С. 215-220.

31. Задорожний С.А. Механізми запобігання та протидії корупції в органах місцевої влади: дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.02. К. Національна академія державного управління при Президентіві України, 2016. 251 с.

32. Иванцов В. А. Приведение национального законодательства Украины в соответствие со стандартами Уголовной конвенции о борьбе с коррупцией: текущие реалии. *Международный научно-практический правовой журнал «Legea si Viata»*. 2015. № 6. С. 47-51

33. Нонік В.В. Типологія корупційних відносин: державно-управлінський погляд. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 19. С. 99-102.

34. Ростовська К. Міжнародний досвід формування та реалізації антикорупційної політики в інших державах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Випуск 4 (12). С.118-122.

35. Філіпенко Т.В. Зарубіжний досвід протидії корупції. *Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова*. Маріуполь: МДУ, 2019. С. 68-70.

36. Філіпенко Т.В. Проблеми протидії корупції в органах місцевого самоврядування. *Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції присвяченій світлій пам'яті д.ю.н., професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конст. Суду України Л. П. Юзькова, 28.02-02.03.2020 р.* Хмельницький: Хмельницький ун-тет управління та права ім. Л. Юзькова, 2020. С. 409-413.

37. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Адміністративно-правові засади запобігання корупції в органах національної поліції. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Право. 2020, Вип. 20. С. 112-122.

38. Філіпенко Т.В., Філіпенко А. С. Правові засади підготовки антикорупційних програм органами влади. *Сучасний розвиток державотворення та право творення в Україні: проблеми теорії та практики: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених 19 травня 2020 року: Зб. тез наук. праць / за заг. редакцією К.В. Балабанова*. Маріуполь: МДУ, 2020. С. 199-202.

39. Шеремет О.С. Корупція в органах місцевого самоврядування та її запобігання в Україні. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2017. № 1(8). С. 182-192.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua> - Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України

4. <https://nads.gov.ua> – Національне агентство України з питань державної служби
5. <https://nazk.gov.ua> – Національне агентство з питань запобігання корупції
6. <https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України